

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਪਰਾਧੀ

ਸਮਸ਼ੇਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹਾਦਰ , ਜੇ,

ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

MST. ਗੁਰਨਾਮ ਕੋਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ,- ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1964 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 116।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (V of 1898)— S. 488 — ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ— ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ,

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿਊਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਮ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ , ਸ੍ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਹਿਲੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 178/ਆਰ 12 ਮਿਤੀ 1 ਸਤੰਬਰ, 1964 ਦੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸੇਧ ਲਈ ਜੇਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁਰੀ , ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 18 ਨਵੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ।

ਜੀ ਐਸ ਗਰੇਵਾਲ , ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ , ਐਡਵੋਕੇਟ ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਸਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ , ਜੇ-ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਲਈ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੋਰਟ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ?

ਗੁਰਨਾਮ ਵੱਲੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕੋਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਅਰਜ਼ੀ

'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ 18 ਨਵੰਬਰ 1963 ਨੂੰ ਗੁਰਨਾਮ ਸ ਕੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹੀ; ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਬੁਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 5 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ., ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਮਜੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦਾ ਤਰਕ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਿੱਥੇ ਆਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਗਲਤ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ।

ਮੰਨਿਆ, ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਖੁੰਝ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਐਡ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਹੈਰਿੰਗਟਨ ਅਤੇ ਮੁਕਰਜੀ ਜੇਜੇ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਹਕੀਮੀ ਜਾਨ ਬੀਬੀ ਬਨਾਮ ਮੈਜ਼ ਅਲਟ (2), ਹੈਰਿੰਗਟਨ ਜੇ., ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੇਲਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 488, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਸ ਦਿਨ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਮ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗਾ।

ਆਰ. ਐਸ

Disclaimer:

ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Raj Kumar